

Filipine smo izgubili, začasno naj, a filipinsko zlato je ameriška mornašica le spravila na varno. Gornja slika predstavlja, ko ga nalagajo na ameriko podmornico.

"Mirovni" manevri nacija v vztrajno nadaljevanju

POGAJANJA V STOCKHOLMU ZA OBVAROVANJE "CIVILIZACIJE" IN OHRAHITEV SEDANJEGA GOSPODARSKEGA SISTEMA. — NACIJI IMAJO MOCNE ZAVEZNIKE V ANGLIJI

Chicago Daily News, ki ima v Evropi in drugod po svetu zelo dobre opazovalec, poroča dne 21. maja "ed nekod v Evropi" o nacijskih tipanjih za sklenitev "miru". Za spletke v ta namen uporabljajo nemške kapitaliste in bogataše v drugih deželah.

Gre se jim namreč za ohranitev sedanje "civilizacije" pred "komunizmom" in "barbarstvom".

Odklonjeni nemški "mirovni" pogoji

Nemška časniška agencija DNB je poročala istega dne (21. maja) o govoru Hermanna Goeringa, ki je poučarjal, kako skromni so bili Hitlerjevi pogoji za sklenitev miru v Evropi. Predlagal je le, da se mu pusti okupirati tisti del Ukrajine, v katerem živi "šest milijonov Nemcev", dalje Danzig, ki je po prebivalstvu popolnoma nemško mesto, zavarovali nemštvu na Češkem — torej zares "skromni" pogoji. A Anglia je "raje zanetila vojno" in sedaj žanje posledice.

Predznost nacijskem blufanju je res brezmejna. Ampak ta njihna takтика ima tudi sedaj prozoren namen. Pomeni v bistvu: "Pustite nam proste roke v Rusiji in na kontinentu, drugo si ohranite, ali pa boste z nami vred strmoglavlji v kaosu, ki bo sledil, ko se izčrpano."

Pritisk nemških finančnikov

Poročevalci prej omenjene dnevnike izvajajo, da se v krogih neutralnih opazovalcev pripoveduje o pritisikanju nemških industrialcev in bankirjev na Hitlerja, da naj vojno čimprej konča, drugače se kaj la-

hko primeri, da pride sedanji "red" in tretji rajh v resu o-pasnost. To se pravi, imoviti sloj v tretjem rajhu se boji za svoja bogastva, ki jih izgubi v slučaju "boljševiziranja Evrope".

Isti "nevtralni opazovalci v Evropi" pripovedujejo "iz dobro-poučenih krogov", da veje enak strah tudi med angleškim in ameriškim vlebniških slojem.

Da je to res, ni treba biti človeku posebno brihten opazovalec. Naravno, da se bogataški paraziti boje takega konca vojne in miru, v katerem jim bo privilegij izkorisčanja odvzet. Ni pa jih pri tem toliko strah "ruskega komunizma" kot domačega ljudstva. To opazamo tudi v Zed. državah, kjer delavstvo politično ni organizirano, kakor je v Angliji, a jih spreletava zona že ob pomisli na jačanje unij AFL in posebno unij CIO, ki so se lotile organizirati najbolj izkorisčane, najbolj brezpravne in zapostavljene delavce.

Mednarodni kapitalizem ne dremije

Chicago Daily News je za vse kaj drugega kot za odpravo kapitalizma. Vzlic temu je svojemu opazovalcu, dovolil "ed nekod v Evropi" poročati, da kapitalizem vsled bojazni pred senco boljševizma pridno deluje za tak izid vojne, v katerem mu bodo privilegiji ostavljene delavce.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

To bi se pokojni glavar je-klarskega trusta Elbert Gary čudil, ako bi se dvignil iz groba in šel minuli teden v Cleveland, kjer bi izvedel, da zboruje tam na svoji prvi konvenciji nad tisoč delegatov, ki zastopajo delavstvo jeklarske industrije!

V svojem življenju je bil prepičan, da se to nikdar ne zgodijo. Vse poskuse za organiziranje teh takrat najbolj zapostavljenih, najbolj izkorisčenih delavcev je zatrli s spletami in če ni bilo to dovolj, pa z brutalno silo.

Tako je bilo tudi pod njego-vimi nasledniki.

Za solidarnost unij v Zed. državah in v mednarodnem obsegu

Za solidarnost delavstva je ložje govorti in pisati, kot pa jo izvesti v praksi. Vendar pa so razmere take, da ako si unije ne poiščajo poti v enotnosti, jim preti poguba.

Reakcija je združena. Tudi če so med njo razlike in nesoglasja, kadar se gre zoper delavstvo in socialne pravice, nastopa enotno.

Wm. Green je v imenu odbora AFL povabil ČIO na posvetovanje, da unije obeh skupin najdejo skupno pot vsemu delavstvu v korist.

V marsičem odbora AFL in ČIO že delujejo skupaj. Do lanske jeseni sta si bila še neizprosno nasprotne.

Philip Murray je k Greenovemu povabilu omenil, da bo odbor ČIO imel v vsakem posvetovanju vedno v uvidu koristi gibanja, ki ga zastopa. On smatra, da vzroki, radi katerih je nastal v AFL razkol, iz katerega je izšel ČIO in triumfiral, še obstoje. To je, da se AFL ni še sprijaznil z industrialnim unionizmom. Toda starega, brezobzirnega sovrštva med njima ni več. To daje možnosti za kokane, ki povedejo v enotnost.

Za večje sodelovanje ameriških unij v mednarodnem obsegu deluje predstavnik angleškega strokovno organiziranega delavstva Walter Citrine. Gre se namreč za sprejem sovjetskih unij v skupno zvezo, ki ne bo le zveza na papirju, nego sila, ki bo kaj pomenila v vojni in potem pri urejevanju sveta. Tudi tu so velike zapreke, a ne tolikšne, da se jih ne bi moglo premostiti.

Do pred dobrim letom je bil Philip Murray v unijskem gibanju in v javnosti že zelo znan. Bil pa je le podpredsednik UMW in kot tak odvisen od Lewisove naklonjenosti in njegovih kapric.

Po zadnjih predsedniških volitvah je Lewis držal svojo za-

Philip Murray gre kvišku po lestvi napredovanja

Do pred dobrim letom je bil Philip Murray v unijskem gibanju in v javnosti že zelo znan. Bil pa je le podpredsednik UMW in kot tak odvisen od Lewisove naklonjenosti in njegovih kapric.

Po zadnjih predsedniških volitvah je Lewis držal svojo za-vezvo, da kandidature za predsednika ČIO ne bo več sprejet, aka bo Roosevelt izvoljen v tretji termin vzliz njegovemu apelu, da se ga porazi. Pridobil pa je Murrayja, da je prevezel njegovo mesto v ČIO in mu obljubil sodelovanje. Ker pa Murray ni hotel biti v tej službi Lewisova marijoneta, mu je začel (Lewis) metati polena pod noge in mu pretil, da izgubi službo podpredsednika v UMW, v kateri je prejemal \$18,000 na leto. Predsednik ČIO namreč nima nič plače.

Tako je nastal med njima cester spor in Lewis se je zavezal Murrayja ponizati z ozvezmom mandata v odboru U. M. W. Med tem je prišla prva konvencija unije jeklarskih delavcev, ki ga je izvolila soglasno za svojega prvega predsednika s plačo \$20,000 na leto. "Nezaupnica", s katero je hotel Lewis udariti Murrayja in ga degradirati, je s tem izgubila veljavno.

VAŽNO!

Vsi, ki ste v Chicagu, Milwaukeeju, Waukeganu itd. razpečavali tikete v prid konferenci Prosvetne matice, poravnajte jih že pred zborovanjem, ki bo to nedeljo v Milwaukeeju, bodisi tajniku Antonu Gardnu, ktor živi v Chicagu, v Waukeganu pa zastopnikom, enako v Milwaukeeju, ti pa jih bodo poravnali na seji tajniku Gardnu.

Poročilo o izidu bo podano ob zaključku zborovanja.

Prva skupna prireditve Slovencev v Chicagu dobro uspela

Podružnica slovenske sekcie jugoslovanskega relifa v Chicagu je imela 24. maja svojo prvo prireditve. Bila je tudi prva, v kateri so sodelovali vse krogovi. Ako ne že v aktivnostih, pa vsaj uradno.

Dvorana, ki ima prostora za precej nad tisoč oseb, je bila napolnjena. Vrh tega so predstitelji najeli tudi veliko spodnjo dvorano za obrednico. Delalo je kakih 60 do sto oseb — članov in članic raznih društev, red je bil vzoren in zato gre priznanje vsakemu, ki je kaj pomagal. Več o tej prireditvi bo v prihodnji stvilki.

Zvonovi "za vojno"

Zadnje zvono v nemških cerkvah so pobrali za municipalno industrijo meseca marca, in snemajo jih v enak namen tudi v vseh okupiranih deželah.

posle v uniju pripadajočega jeklarskega delavstva poseben odbor, zvan SWOC (Steel Workers Organizing Committee). Na konvenciji v Clevelandu je SWOC izjavil, da je to gibanje doraslo, torej si naj doči ime in posluje dalje s svojimi močmi in si voli postavite in odbore po demokratičnih pravilih. Tako so nastala unija United Steel Workers of America. Priznanje in uveljavljanje se je priborila z največjimi naporji. Odločeno je iti dalje po poti uspehov in zavzeti v delavskem gibanju mesto, kakršno ji po njeni velikosti in važnosti pripada.

V jeklarski industriji je to minilo. Članstvo unije je naraščalo s 8,000 na 650,000. Malo unija jeklarskih delavcev, pripadajoča AFL, je životlina. Od leta 1920 se ni nihče več brigal, da bi jo dvignil. Pa je prišlo na pozorišče novo gibanje CIO — in uspelo.

Do te konvencije je vodil organizatorično delo in vse druge

Angleško delavstvo na najvažnejšem zboru svoje stranke

LETOŠNJA KONVENCIJA ANGL. DELAVSKE STRANGE NAJVAŽNEJŠA V NJENI ZGODOVINI "VOJNO JE POTREBNO SKONČATI ČIMPREJ Z NAŠO ZMAGO." (ZAHTEVA DELAVSTVA.)

V pondeljek 25. maja se je liko važno vlogo, da ga morajo upoštevati vsi, ki so na krmilu.

Zrtve ne smejo biti zmanjšane

Vodstvo angleške delavske stranke je ob prilikih te konvencije izdal proglaš, v katerem poudarja vse neštete zapreke, ki ovirajo ureditev sveta po socialističnem vzoru, a ob enem pa, da jih je treba premagati in začeti z novim redom na socialističnem temelju.

Angleško delavstvo se zaveda, da je država, v kateri živi, postala to kar je z imperializmom. Ve pa tudi, da je takško imperializma skoro docela opustila in jo nadomestila s takško sodelovanjem.

Nihče ne trpi v tej borbi Velike Britanije bolj kakor delavstvo. Zato je naravno, da angleško politično in strokovno organizirano delavstvo hoče, da se naj to njegovo trpljenje čimprej konča — ne s kakšnim "sporazumom" mirom, nego s pojačanjem naporov, da se vojni čimprej potisne v konec s popolnim porazom fašizma.

Kaj po vojni?

V vsaki deželi so tisti, ki delajo v industriji ali na poljih najbolj pričadi. Anglija pa je v tem še posebna izjema, ker ima zgoj industrialnih proletariatov in pa višje kaste, ki žive na račun kolonij in uživajo nezaščiteno udobje.

Zato je angleško delavstvo za to, da se ne cinea v vojni, kar pomeni: mi, delavci v Angliji, tvegamo največ; imamo sinove in hčere v ormidaji; žene — na tisoče žen ima može v armadi, koder kod: V Afriki, Aziji, na Malti, v Avstraliji, sto in sto krajev je, v katerih se bori.

Brez oklevanja zahteva po vojni tako besedo, ki bo odločil (Nadaljevanje na 4. strani.)

"Majski Glas" skoro ves razprodan

Dasi so naši zastopniki, društveniki in drugi prijatelji zaposleni v industriji veliko bolj kakor lansko leto, mnogi po 50 in več ur na teden, so se vzliz te mu potrudili pri razpečavanju "Majskega Glasa" toliko, da je že skoro ves razprodan. Imamo ga le še blizu 200 izvodov. Kdor ga še nima, ga torej še lahko dobti, dokler ne poide.

V marsikaki naselbini, kot je bilo razvidno iz omemb v upravnikovi koloni, so ga letos prodali več kot običajno, kar je dobro znamenje. Enako kakor sedaj z razprodajanjem so se meseca marca potrudili z nabiranjem oglasov.

Tako so za uspeh te revije storili tudi letos vsak svoje: namreč sotrudniki, uredništvo in uprava, agitatorji in društva ter klub. S tako vzajemnostjo je mogoče dosegči marsikaj.

Sedaj, ko smo skončali to delo, se bo treba bolj oprijeti agitacije v prid Proletarca, ki potrebuje več naročnikov in pa prispevke v tiskovni sklad.

Zastopniki in drugi prijatelji zatrjujejo, da bodo storili v ta namen čimveč, žele pa, da se jim bi v taki agitaciji pridružili tudi drugi prijatelji tega lista.

Upamo in zanašamo se, da se to zgodi.

Jeklarsko delavstvo končno prebilo najtrši zid

Tudi marsikaki slovenski delavec, ki se je razvrel širiti med temi sužnji načini unionizma in jih klical v organizacijo, je plačal svojo držnost z uknjiženjem v črno listo. Frank Podboy v Johnstownu bi vedel

ziviljenje in marsikdo pa je moral drugam za delom. In če ga je iskal v odprtih delavnicah, ga nikjer dobil. Kompaniji, pri kateri iščel delo, morač točno nавesti, kje si delal prej, in ta pozive o tobi kako in kaj. Pa morač dalje.

V jeklarski industriji je to minilo. Članstvo unije je naraščalo s 8,000 na 650,000. Malo unija jeklarskih delavcev, pripadajoča AFL, je životlina. Od leta 1920 se ni nihče več brigal, da bi jo dvignil. Pa je prišlo na pozorišče novo gibanje CIO — in uspelo.

CIO je sklenil napasti to največjo in najmogočnejšo trdnjava odprte delavnice. Tudi pod njegovim vodstvom so bile prve stavke neuspešne. Tudi v njih je nekaj delavcev izgubilo

čiviljenje in marsikdo pa je moral drugam za delom. In če ga je iskal v odprtih delavnicah, ga nikjer dobil. Kompaniji, pri kateri iščel delo, morač točno navedi naviesti, kje si delal prej, in ta pozive o tobi kako in kaj. Pa morač dalje.

V jeklarski industriji je to minilo. Članstvo unije je naraščalo s 8,000 na 650,000. Malo unija jeklarskih delavcev, pripadajoča AFL, je životlina. Od leta 1920 se ni nihče več brigal, da bi jo dvignil. Pa je prišlo na pozorišče novo gibanje CIO — in uspelo.

CIO je sklenil napasti to največjo in najmogočnejšo trdnjava odprte delavnice. Tudi pod njegovim vodstvom so bile prve stavke neuspešne. Tudi v njih je nekaj delavcev izgubilo

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor.....Frank Zaits
Business Manager.....Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864Katoliška politika
v Zed. državah

Katoliško cerkev v Zed. državah kontrolira versko in politično irska hierarhija. Neglede, kako naciji postopajo s katoličanstvom v Nemčiji, sovraži irska duhovština Anglijo veliko bolj kakor Hitlerja. Izjem med njo je malo.

V Angliji so katoličani svobodni. V Nemčiji je vzet klerikalizmu ves vpliv in cerkvi je zaplenjena že skoro vsa imovina. Vzlic temu je taktika irskih klerikalcev od početka sedanja vojne tako, da koristi nacizmu, ker v svojem fanatičnem sovražtu do Anglike žele, da bi bila ona poražena, ne pa Nemčija.

Proti "bogatajskemu komunizmu" delujejo na vse kriplje. Proti nacizmu rečejo kako besedo le radi lepšega, da ne bi izgledali preveč pristranski. Vzlic temu ne morejo skrít svojega hrepenenja po Hitlerjevem triumfu — ne morda zato, da so tako navdušeni zanj, ampak ker žele zrušenje Velike Britanije in pogačenje Sovjetske Unije. Nič krščanskega ni v tem nihjem hrepenenju. Sicer pa je klerikalizmu krščanstvo le sredstvo za ribarenje v kalnem.

Do 7. decembra ni na shodih "America First" udarjal po predsedniku Rooseveltu, "internacionalch" in "intervencionistih" nihče bolj strupeno kot "Father" O'Brien in tisku pa ni v enakih napadih mogel prekašati "Fathra" Coughlinu niti "Rev." Smith v Michiganu. (Smith ni katoličan, je pa fašist, kakor Coughlin.)

Kardinal O'Connell se je obregnil ob Rooseveltu ob vsaki priložnosti in tudi ako jih ni bilo. Enako večina drugih cerkevnih dostojanstvenikov.

Docij je "Father" O'Brien po 7. decembru utihnil in deluje, ako se deluje, le podtalno proti politiki zvezne vlade in njenim naporom za zmago, pa je "Rev." Coughlin kar naprej izpuščal svoj žolč. Pošta ga je obvestila, da mu njegovega lista ne bo več razposiljala, razen ako ji dokaže, čemu naj svoj odlok spremeni. Coughlin se je nekaj časa ustil, nato pa stisnil rep med noge in ga ni bilo na zagovor.

Ta strahopetni umik mu je zelo zameril Court Asher v mestu Muncie, Ind., ki izdaja fašistični tedenik "X-Ray". Ponatiskal je pridno iz Coughlinovega lista in iz drugih fašističnih publikacij, zato je pošta tudi njega prijela. On se je prišel zagovarjati. V svojo opravičbo je dejal le, da čemu se ne prime čikaše Tribune, iz katere je tudi veliko črpalo?

O Coughlinu je reklo, da ga je visoko čislal, ali ko pa je v tem slučaju pokazal tako malo možnosti, oziroma nič, mu vedne zaupa.

Zupnika v Royal Oaku je nameravala zvezna oblast siloma pritrati na zagovor, toda katoliška hierarhija je napravila na justičnega tajnika, kot dokazuje New Yorsk New Leader, tolikšen pritisk, da ga bo pustil v miru.

V Brooklynu, N. Y., izhaja katoliški fašistični list "The Tablet". Tega lista cerkev ne more zatajiti, ko je proti koncu skušala umiti roke pred Coughlinovim, kajti "The Tablet" je "weekly newspaper maintained by and in the interests of the Roman Catholic diocese of Brooklyn." Tako pravi sam.

Tudi ta list piše še vedno sovražno proti predsedniku Rooseveltu, dasi nekoliko opreznejše kot je Coughlinov. Ker je za njim katoliška hierarhija v New Yorku, si ga oblast še ne upa prijeti, kakor je zagrabila "Social Justice", a njene lastnika pa pustila v miru.

Irska in druga profašistična, protizavezniška hierarhija zahteva od ameriške vlade, da ne skrivi lasu nikomur izmed nje. Zavili pa so na ves glas proti pomilovanju Browderja. Thomas Walsh, "komander" narodne zveze vojnih veteranov katoliške veroizpovedi, je pisal Rooseveltu, da se v imenu svoje organizacije "zgraža", ker je izpustil iz zapora "nevarenega komunista". Vprašuje ga, od kdaj so komunisti sploh kaj storili za ameriško edinstvo? Na to bi mu Roosevelt lahko odgovoril, da to, kar počno razni Walsh, O'Brien, Coughlin, O'Connell in in njim slični še celo po 7. decembru, služi ameriškemu edinstvu še veliko manj kot pa kak Browder.

Med ameriškimi katoličani je mnogo takih, ki jih je početje irskih klerikalcev zoporno, a si ne morejo pomagati. Oni odločajo in odločili so se že v početku te vojne zlorabititi cerkev posredno in neposredno v prilog fašizmu.

So med duhovniki častne izjeme, ki to politiko glasno obsojajo, a drugi molče, ali pa se jih ne sliši, čeprav godujejo.

Narodni socializem žen in deklet je hrepenenje po nem, uniformiranem, močno uniformiranem samcu. Da se slednji v odločilnem hipu izkaže kot varalica, je simbol vsega nacionalističnega slepila. Stoodstona obluba — ničdostotna župljenje — Valter Rode.

Za žensko ne bo treba "draftanja". Se bodo same prijavile. Tako trdijo v uradih, katerim je dana naloga dobiti do četr milijona žensk v "žensko pomočno armado". Na gornji sliki v sredini je Mrs. Oveta Culp Hobby, ki načeljuje uradu, kateremu je dana naloga graditi tako žensko armado. Pričela je, da bo dano ji službo vestno vrilia.

POMOŽNA, POLITIČNA IN VOJAŠKA NAJ BI BILA IZSELJENSKA AKCIJA

Piše IVAN KACIN

Slovenski časnikar Ivan Kacin, ki živi sedaj v Rio Cuarto v Argentini, je nam po dolgem času poslal spet en članek, v katerem razpravlja o podporni, politični in vojaški akciji za Jugoslavijo. Ugotavlja, da v ta namen med Jugoslovani v Argentini ni bilo mogoče doseči enofnosti in se nadeja, da smo Slovenci in drugi Jugoslovani v teh rečeh v Severni Ameriki bolj složni. Sledič njegov članek je bil poslan Proletarcu v objavo iz Argentine 11. aprila t. l.

V ospredju zanimanja slovenske odnosno jugoslovenske izseljenske javnosti je brez dvoma končni izid vojne in kakšna bo ponovna ureditev evropskih držav; kako bo ali bi bilo potrebno, da bi bila tudi Jugoslavija notranje in zunanje obnovljena.

Če bi zmagalo osišče, tedaj že vemo vnaprej kako bi bila Evropa in morda ves svet ter umevno tudi Jugoslavija "obnovljena".

O tem ni sporov med nami. Celo oni, ki so se zadnjega verjeli, ali vsaj delali vse tako, da se je mogoče z volkom

nakončno približati, so spreminili mnenje, ko so se na lastne oči prepričali in na lastni žizi občutili vse strašne krivice in udarce. Pozno je prišlo to spoznanje do nas vseh, morda prepozna in prispevalo je in to je za nadaljnji razvoj človeške bodočnosti velike važnosti.

Raznih Chamberlainov ni več a jih je bilo mnogo še bolj zasplošenih od njega ali pa so se delali take iz ljubezni do lastne udobnosti.

Prispevalo je kar je moralno priti s pričo krvici, ki jih je človeštvo po zadnjem vojnem še bolj trpelo nego preje. Nesmiseln bi bilo zvrati vso krvivo na Mussolini, Hitlerja, a zdaj tudi v vsemi svojimi oprodami, zavezniki, z vsemi svojimi strahovito oboroženimi tolparimi, ki ustahujejo in uničujejo ves svet.

Domala ves svet je sedaj v vojni, če ne posredno pa neposredno. Tri male miške strahujejo velikana slona. Vsi vemo,

da trije mali mišniki slona ne bodo mogli nikoli premagati, vendar so mu odtrgali rep, uha in velik način krvavi... Ni se hoča preje pripraviti na boj, sedaj trpi posledice. Imeli smo društvo narodov, malo antanto, balkanski pakt itd.

Nacizmu in fašizmu se je vse posrečilo uničiti. Imamo panameriško zvezo in tudi v tej po prizadevanju totalitarcev vezi niso močne. Vendar smo trdno preprčani, da bodo fašizem, nacizem in vsi krivični državnimi sistemmi po tej vojni izginili in da bo zavladala resnična demokracija in sožitje med narodi. In za to gre! Če bi vse, ki se danes borijo proti krivici in suženjstvu ne imeli tega cilja pred seboj, bi se žrtev ne splaščala.

A sedaj je vojna in je treba najprej vojno dobiti, če enkrat vemo zakaj in čemu se borimo.

Prikljike ali nepriljike so nanele tako, da se ta čas dejana bori proti totalitarcem samo tri velesile: Rusija, Anglija in Združene države ameriške. Izkazalo se je, da je Rusija edina velesila, ki je kos totalitarjem

vati nad Angleži, ki njegovega odpolanca v osebi Hessu niso hoteli poslušati in pomagati zrušiti rdečega sovjetskega bavbava. Bo-li Stalin Hitlerju ugoddil in sprejel premirje, kajti na mir s sovjeti Hitler ne misli, je vprašanje, kako se bosta zadržali Anglia in Združene države na Litvinov apel. Če bi ne skušali organizirati one druge fronte, ki jo Litvinov brez dvoma po navodilu iz Kremlina predlaga, tedaj bi moral sovjeti dobro preračunati, ne samo mnogi tisti, ki smo pričakovali. Anglia je dejansko na suhem doslej vse vojne spopade izgubila, a je na morju vendar še vedno nepremagljiva. Združene države ameriške pa so še posegle v bojni metež, a smo vendar preprčani, da bo dokeroli nasprotniku kos.

Vendar, če združene demokratične velesile kmalu ne podvzamejo odločilnejše korake, se smoje opravljeno batiti še nadaljnih porazov. Litvinova misel o ustvaritvi druge fronte je popolnoma na mestu. Sploh se čudimo, kako da zvezne proti totalitarne velesile ne pričnejo organizirati splošnega boja na vsej črti, kjerkoli in v vsem sredstvi, ki bi slednji in po vsej priliki kmalu porazile sovražnika. S tem bi bilo prihranjenih mnogo človeških žrtev na obeh straneh. Začetek take vojne bi bil obenem tudi pričetek notranje revolucije od totalitarizma podjarmljenih narodov.

V kolikor razumemo iz splošnega opazovanja, se Anglia in Združene države prizadevajo boljše oborožiti Kitajce in Indijce ter jih priraviti, da bi v Azijski odbili naval Japana v njenih zaveznic ter slednji dosegli zmago. Kitajci se

na suhem. Mnogi tega niso pričakovali, a tisti, ki smo verjeli

v moč organiziranih kmetov in delavcev, smo tako pričakovali.

Anglia je dejansko na suhem doslej vse vojne spopade izgubila, a je na morju vendar še vedno nepremagljiva. Združene

države ameriške pa so še posegle v bojni metež, a smo vendar preprčani, da bo dokeroli nasprotniku kos.

Vendar, če združene demokratične velesile kmalu ne podvzamejo odločilnejše korake, se smoje opravljeno batiti še nadaljnih porazov. Litvinova misel o ustvaritvi druge fronte je popolnoma na mestu. Sploh se čudimo, kako da zvezne proti totalitarne velesile ne pričnejo organizirati splošnega boja na vsej črti, kjerkoli in v vsem sredstvi, ki bi slednji in po vsej priliki kmalu porazile sovražnika. S tem bi bilo prihranjenih mnogo človeških žrtev na obeh straneh. Začetek take vojne bi bil obenem tudi pričetek notranje revolucije od totalitarizma podjarmljenih narodov.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojsko, ki bi bila seставljena deloma iz vojakov po totalitarizmu zasedenih dežel, ki se jim je posrečilo rešiti se v Anglijo, Rusijo in v Egipt in deloma iz izseljeniških prostovoljcev.

Mi pa smo mnenja, da bi bilo potrebno organizirati še tretjo fronto: vojs

LADISLAV VELTRUSKI:

Čudežna žena

Ko je razrednik, profesor Zalaznik, odhajal v pokoj, mu je osmi razred pripredil slavnostno odhodnico. — Pobijali so dve muhi z enim mahom: slavili so oboj profesarja, ki so ga imeli vsi radi, in sicer, ker se je matura dobro iztekel. To je bil družben in vesel večer. Povaričti ga ni mogel niti ravnatelj gimnazije, ki je imel dolg govor, v katerem je poveličeval zasluge starega profesorja. Dolg je bil ta govor in prepletens citati iz grških in latiniskih klasikov, zakaj ravnatelj je bil filolog.

Trajal bi bil še dalje, toda Zalaznik je nenadno ustal, šel k ravnatelju in ga gulinljivo objel: "Kar nehaj, Ivan. Lepo si to sestavil, le kar je res. Nikoli ne bi bil pri tebi tega pricakovan. Stokrat ti hvala, in ko se srečava, mi boš povedal do konca, zdaj pa s tem miruj. Mladih je tu več ko nas, in teh to ne zabava. Imajo čisto druge skrbki, kakor da bi poslušali, kaj je kak dedec v štiridesetih letih storil ali hotel storiti, pa ni utegnil. Saj veš, dandasne je svet drugačen. No, mi nismo bili nič boljši v svojih mladih letih. To je bilo, je in bo. Kar pusti to, je že dobro. Hvala ti, mi pa, fantje, veselo zapojimo!"

Dijaki so ploskali, zapeli, in ravnatelj je odšel z večino profesorskega zobra. "Prav, da gre v pokoj," si je mislil ravnatelj o Zalazniku, "dovolj dolgo mi je kvaril disciplino med dijaštvom. To je človek, ki je dejal mladini potuho." Profesor Zalaznik je pel z dijaštvom in se razvnel: "Vaša osma, fantje, mi je dala. Osvojila si je moje staro srce. Sem star samec brez otrok, toda če bi me kdo vprašal, koliko imam otrok, bi mu gotovo rekel: pet in trideset. Sest in dvajset dečkov in devet žab. Tako ste mi prirazili k srcu, nepridipravi. Od prvega razreda se ukvarjam z vami do osme, in zdaj se skupno razhajamo. Vi greste v življenje, jaz na stranski tir. Puščam vas v življenje, toda imam vas bom v evidenci. Čez pet let se spet snidemo in videl bom, kaj bo iz vas. Vam, Balant, svetujem, pustite nadaljnje studije. Veseli bodite, da ste izlezli pri maturi; posvetite se praktičnemu življenju. Vi tudi, Cesnova. Učite se kuhati in tretjo imam v delu. Resna glas-

ba nič ne nese, jaz pa zganjam denar. Vesel sem, da Zalaznika ne bo."

Toda Zalaznik je vendarle prisel. Vsi so ga veselo pozdravljali in trdili, da se v teh petih letih sploh ni nič izpremenil. Celo ravnatelj. "Zmerom je enak," si je zamrjal v duhu, "zamuja se v penziji prav tako, kakor se je zamujal ko je bil aktiven." — Profesor Zalaznik pa se je medtem razgledoval po svojih nekdajnih dijakih. "Tole je Maček," je pokazal na mladega, velikega moža. "MUDr. Maček, gospod profesor," je rekel veselo Maček. "No, to me veseli, doktor. In tole je Cesnova. Čedalje lepša. Menda niste že tudi MU Dr.?" "Sem, gospod profesor." "In kuhati ne znate in omožili se ne boste?" "Znam in se bom omožila." "In koga boste vzelii?" "Tukajle MUDrja. Mačka." — Tako je šlo dalje, dokler ni došel do Liseca: "No, Lise, iz vas je postal lep, elegant mož. Pred petimi leti niste bili taki." Lise je začel brž govoriti, kako imenitno je gospod profesor ohranjen, toda Zalaznik ga je prekinil: "In jezik vam gre tudi čudovito dobro. Takrat ste bili molčečni. No, in se prinesli simfonijo?"

Lise je zgnijnil z rameni: "Nekaj imam razdelanega, toda pošteno se še nisem utegnil poprijeti." "Lise, Lise," je zagrozil profesor, "pet in dvajset let vam je. Mozart je imel pri teh letih že pet oper in šest simfonij. Vas ni sram?" In preden je mezel Lise odgovoril, se je profesor Zalaznik zagledal na lopo brunetko, stojec zraven Liseca: "Kdo pa je tole? Te ne poznam." To je moja žena, "gospod profesor," je rekel kakor grešnik Lisec. "No, še to povrhu! Pišete opere in oženili ste se mi. Kaj vas nisem svaril pred lahko glasbo in ženskami vobče?"

Toda ko se je razvnel in je ostal z nekdanjimi dijaki in dakinjam sam, ni bil več takoj strog. "Vaša gospa je ljubka," je dejal galantno, "če je bil jaz na vašem mestu, mislim, da bi storil to prav tako. Le pišite o perete, če vam nosi to denar, ampak tiste simfonije vam ne odpustim. Dvorak je v vaši stnosti, to je bilo leta 1866., igral vijolo v kapeli Karla Kamzaka in tudi še ni vedel, da bo neko Dvorak. Toda čez tri leta, ko se spet snidemo, hočem tisto simfonijo. Milostiva, skrbite vi za to."

Čez tri leta so se spet vsi sezeli. Tudi Lisec je prišel. Brez simfonije, teda z novo gospo. Ko jo je profesor Zalaznik užrl, je vprašal: "Kdo pa je to?" "To je moja žena," je rekel nesmelo Lisec. Zalaznik se je nasmejal: "Zadnjici je imela temne lase, zdaj ima svelte in skoraj je ne bi bil spoznal. Počabil sem, da je zdaj barvanje las v modi. Toda poda se vam to in ste, kakor da ste se v treh letih za pet pomladili." V tem se stari profesor ni motil, zakaj druga Liščeva žena je bila res za pet let mlajša od prve. In ker Lisec tudi to pot ni imel simfonije, se je Zalaznik zasmehal: "Zdaj se sestanemo čez kakih pet let, če to doživim. Toda če mi ne prinesete slednjice tiste simfonije, nočem, Lise, videti ne vas, ne vaše gospo!"

Tudi pet let preteče kakor voda. Lisec je postal med tem sloveč operetni komponist in tantieme so mu donašale toliko, da je bilo dovolj za preživljivino dvema ločenima soprogama in za toaleta njegove nove žene, po vrstnem redu tretje. Bilo je dvajset let, imela je belo polt, rdečkaste lase in je bila najlepša izmed vseh žen, ki so jih privedli s seboj sošolci. Profesor Zalaznik je bil kakor v prikazni. Toliko žen so to pot privedli s seboj. Liščeva ženo je nagovoril kakor staro znanico. "Zdaj ste lepiši ko zadnjici, toda to pot me ne boste več premotili. Imate že spet drugačne lase — zdaj so v modičiansko rdečkasti." Lisec je bil vesel, da se je tako iztekel. — Po simfoniji to pot Zalaznik ni vprašal. Lisec je to pripisoval starosti in pozabljivosti. Toda ko je od vseh udeležencev ostal le majhen krožek, se je stari profesor sklonil k Liscu: "Torej pišete vesele

Norvežka se noče "pomiriti"

V prošlih par tednih je poslala Nemčija na Norvežko na daljnih 50,000 vojakov.

Rusi so izgubili polotok Kerč, a ob Karkovu se je večno vstrajno bore v prizadevanjih, da ga Nemcem vza mejo nazaj. Bitke na vzhodni fronti so ogromne in se vrne na skoro dva tisoč dolgi črti. Gornje je slika ruskih vojakov v boju z nemškimi skrivički "nekje na vzhodni fronti", kot pravi ruski cenzor.

operete in tiste simfonije mi več ne prinesete."

"Prinesem, gospod profesor."

"Ne boste, Lisec."

"Prisegam, gospod profesor, da jo prihodnjie prinesem. Častna beseda."

"Vašo prisego imam, vašo častno besedo tudi, ampak vaše simfonije bržas ne bom imel," je rekel žalostno Zalaznik.

"Boste jo imeli. Zdaj se spravim nanjo, in brž ko jo napravim, vam jo prinesem." je zagotovil Lisec, toda Zalaznik je zamahnil z roko: "Da vam povem resnico, ni mi več toliko do nje. Ste preveč otrok sreča, kakor da bi kaj dosegli v resni glasbi. Kdor je v njej kaj dosegel, vsak se je z nečem boril. Bodisi z bedo ali z ženo ali z obema. Toda vi? Denarja imate kakor Rothschild in z ženo živila za njeno arpanado.

Ameriško ljudstvo pa zbirava na zabave, na izlete v prirodo, na koncerte, na sport in dramatičko?

Predsednik Roosevelt pravi, da se tega od ameriškega ljudstva ne pričekuje. Tako je odgovoril reporterjem na svojem tedenskem sestanku z njimi, ko so ga vprašali, če misli zvezna administracija ljudi odvračati od zabav.

Vsako razvedrilo je koristno, je poudaril. Posebno sedaj, ko morajo ljudje delati bolj trdo kot v normalnih razmerah. Cilj je, da se udeležujejo piknikov in se zabavajo v igrah. Naj goje petje in drama, gredo v kino in se razvedrete tako, da bo njim v korist, ker to bo obenem v korist deželi v celoti v njih napoved za čimhitrje zvišanje produkcije.

Družinam, ki imajo sinove in moče v armadi in mornarici, pač ni lahko misliti na zabavo, za pomoč staremu kraju, lahko z udeležbo na tem pikniku pomagamo nemškim vojakom, so žrtve na sovjetski strani oziroma.

Zato pa, kakor smo se Slovenci v Chicagu skupno zavzeli za pomoč staremu kraju, lahko z udeležbo na tem pikniku pomagamo nemškim vojakom, so žrtve na sovjetski strani oziroma.

Ako vstopnic, ki so le po 25c, se nimate, vzemite jih pet ali več in jih razprodajte med prijatelji in znanci. Kajti vsaka prodana vstopnica je dohodek in pomagano je z njimi tudi zvezni vladi, ker dobi od vsake 3 cent.

Vstopnice lahko dobite v uradu Proletarca, pri Luku Groserju v Centru, pri Jošku Ovnu v Clarendon Hillsu, pri članih in članicah kluba in mnogih drugih rojakih.

Naj še omenimo, da bosta eddani na pikniku dve nagradi v gotovini.

Tak kraj razvedrila bo izletni prostor našega rojaka Antonija Kegla v Willow Springsu že posebno v nedeljo 14. junija, kjer priredi svoj vsakoletni piknik klub št. 1 JSZ. Do letos je šel prebitek vselej ves v korist Proletarca in bi šel tudi letos, ker gromote podpore list vsled sedanjih razmer in držitve potrebščin čeždalje bolj potrebuje.

Ampak v vojnem času se potrebe silno povečajo, in tako je treba pomagati raznim relifnim akcijam. Rdečemu križu.

Naš klub je sodeloval v skupni akciji slovenskih društev v Chicagu in Ciceru v pomoč staremu kraju, in prireditev v ta namen se je vršila minula nedelja (24. maja).

Bila je uspešna in blagajnik Jurjevec dobit spet znaten znesek v pomočni sklad za naše bedne ljudi v starem kraju, ki koprne, da bi zavezniki čimprej zmagali, jih rešili in jim poslali hrane in obleke.

Kot že omenjeno, je klub priredil v vsakem poletju piknik v korist Proletarca.

Toda prebitek piknika, ki ga bomo imeli letos pri Keglu 14. junija, pa je namenjen tudi ruskemu civilnemu relifu. Vsa kemu polovic.

Borba sovjetske armade za zlom Hitlerjeve sile je ogromna pomoč Jugoslaviji in navdaha z upanjem Slovene in vse druge Jugoslavene, ki hrepene po osovoboditvi izpod fašizma. Sovjetska Unija stori kolikor more, da dobiva materialno pomoč četniki, katere jim mi iz Amerike sedaj nikakor ne bi mogli poslati, ker so nam ceste do tja zaprte. Rusija pa je bližje, in z njenimi aeroplani tja ni daleč.

Tudi Rusija je izgubila v tej vojni, posebno v lanski nemški invaziji toliko, da ji moramo pomagati vsem, ki smo za poraz osišča. Anglija in Zed. države ji pošiljajo municijo, blago in

Presojanje dogodkov doma in po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

je dejal, da je sedanja vojna najhujša in najtežja, kar jih je Nemčija vojevala, krivo pa je le vreme. Pozimi je mraz hujši kot druge zime, letina lani je bila slab in letos pa preti suša in bo morda še slabša. Tako je zvrnil krivo na vreme. Če bi bilo ugodno, bi bila Nemčija že zmaga.

Namesto izgovarjanja na vreme bi bil Goering v svojem govoru Nemcem lahko popravici pojasnil, da si bodo morali posove zategniti zato, ker je nemška armada in okupirani Evropi pokradla že vse kar je bilo kaj vrednega. Ljudstvu je pustila le mizerijo in grobove.

Angleški letalci dajejo Nemcem okušati bombe in jim dejansko dokazati, kaj pomenijo masni napadi letalcev na mesta. Ko so nemški letalci rušili London in druga mesta v Angliji, je v tretjem rajhu navdušenje kar brnelo. A sedaj, ko Angleži vračajo z obrestmi vred, po Hitler predlagata, da bi se s tem barbarskim načinom vojevanja nad civilnim prebijalstvom prenehalo. Če to storite vi (Angleži), bomo tudi morali prenehati. Dokler si je bil irer svest, svoje premoči v zraku, ni bil nič "človekoljuben". Varšavo, Antwerp, Beograd, London in druga mesta je rušil v nobijal civilno prebijalstvo z največjo nasladlo.

Industrialne nezgode še načajo. Begataši, ki smatrajo, da se jim bi storila največja krivica, če ne bi smeli imeti več istih dohodkov kot petindvajset tisočakov na leto, očitajo letelcem njih borih \$30 tedenke mezd in zahtevajo prepopravljati "zaprite delavnice". Bilo bi dobro, če se jih bi poslalo delati bodisi v tovarne in rove, da bi okusili kaj je garanča v kaj o nevarnosti, katerim so delavci izpostavljeni dan za dnem.

Kanada je francoski vlad v Vichyju sporočila, da naj svojih pet konzulatov in tri podkonzulatke ukinie. Kanadska vlada upravičeno smatra, da so taki uradni v njenih mejah pod kyzilingom Lavalom razvijajo v nacistička gnezda špionaze in intrig.

V Harlanu, Ky. je bil na obravnavi Manzo Shepherd vsled umora. Ravno ko je bila obravnavana končana in je sodnik dajal navodila porotnikom, je pošil strel. Obtoženec se je zrušil s stola. Ustrelil ga je sorodnik onega, ki ga je Shepherd ubil. Ko so Shepherda odnesli, so nosači sodnika povedali, da živi. Naročil je porotnikom, naj odidejo v svojo sobo in na pravijo izrek. Odslili so je Shepherdova obsočili v smrt. Med tem je on na poti v bolnišnico že umrl vsled strela. V Harlanu so streljanja in ubojstva navajeni, a drugod bi se take dogodke smatralo za "novico".

Majski Glas
Ste v vaši naselbini že sklenili naročiti Majski Glas?

PIKNIK

v korist

PROLETARCA

in za

RUSKI RELIF

PRIREDI KLUB ŠT. 1 JSZ

V NEDELJO 14. JUNIJA

NA KEGLOVEM VRTU V WILLOW SPRINGSU

(Citajte v tej številki dopis in pa Ovnovo kolono o namenu in pripravah za ta izlet.)

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Republika Costa Rica je 17. maja pretrgala diplomatske odnose z Bolgarijo. Bili so istak le na papirju. Costa Rica ji bo napovedala tudi vojno, a težko, da bo kak njen vojak kdaj srečal bolgarskega vojaka, da se bi spopadla. Costa Rica je bila prva ameriška republika, ki je napovedala vojno osišču. To je storila čim so bile Zed. države napadene od Japonske in sta jim takoj nato napovedale vojno Nemčija in Italija. Costa Rica za Bolgarijo morda malo pomeni, vzhod temu pa so v Sofiji zelo v skrbeh. Kralj Boris in njegovi ministri izgubljajo vero v zmago osišča. In potem, kam naj beže pred Grki in Srbji—toda jim beli glave!

Dr. Ivan Marija Čok je nadaljni slovenski odpoljanec iz starega kraja. V dopisih poroča, da je bil v času, ko se je na mirovni konferenci mešetarilo za slovensko Primorje in Parizu, kjer spornega — za Slovenske pravičnega vprašanja — niso resili. Dr. Čok je prišel iz Pariza v Beograd, kjer je v skupščini nadaljeval boj proti oddaji Primorja Italiji. Pod Stojadinovcem se je gibanju za osvobodenje Primorske, ki je imelo začetje v Jugoslaviji stopilo na prste in zadušilo. (V resnicu že mnogo prej.) Dr. Čoku in nekaterim drugim se je posrečilo pobegniti v Egipt, nato je šel v London. Zastopa "jugoslovenski odbor iz Italije" in ugotavlja, da je program tega odbora sprejela tudi sedanja jugoslovanska zamejna vlada. Tako sta tu že dva odpoljanca doma iz Primorske, namreč dr. Furjan in dr. Čok. Poleti nju se s primorskimi vprašanjem veliko peča primorski rojak Rude Trošt, ki je zadnje čase kako kritičen v teh stvarih in pravi, 'da je dobil v Clevelandu precej zaslombe'. To njegovo delovanje menda pojasni, čemu je Ameriška Domovina spremnila svoje stališče o zgraditvi nove "hiše".

Dr. Čok bo s sodelovanjem jugoslovenskih ministrov lahko (morda ne tako lahko) postal protutez delovanju grofa Sforze. A treba bo v višje plasti — v take, ki bodo imele kaj besede na mirovni konferenci. O Sforzu je vedno čitali, da je bil sedaj v tej, sedaj v oni "višji" družbi, in predstavljanji je kajpada za moža, ki pomaga zaveznikom strmolagljati Mussoliniju. Ta je res. Res pa je tudi, da hoče Sforza Primorsko pod Italijo prav tako kakor "duče" in ob enem zahteva, da se Italiji, ko postane "demokratična", ugodi tudi v njenih drugih "pravičnih" inspiracijah.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET ČLANOV (IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združeno državo (izven Chicaga) in Kanado \$6.00 na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četr leta; za Chicago in Cicero \$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue
Chicago, Illinois

je bilo zbiralisce Slovencev. Ta ko se je seznanil z njimi. S pomočjo čeških in drugih glasov tujerodcev je bil pred leti izvoljen v občinski svet in imel tudi razne druge politične službe. Slovenski "oldtimerji" v Chicagu se ga dobro spominjajo.

Psihijatri, ki pregledujejo ljudem glave in pamet, so kakor advokati. Kdor jih najame, za tistega so. V Chicagu je bil na sodni obravnavi 17-letni Clarence McDonald, ki je vzel v gledališče svoje dekle, se z njim ljubimkal, ji prisnil na prsa samokres in sprožil. Njegovi zagovorniki so najeli tri psihiatre, ki so fanta pregledali in ugotovili, da je izvršil umor v blaznosti. Prosektor je istotaval za slovenski kongres. Ko je dočinkar nekdo vprašal, da je izvršil zločin pri popolni pameti. Porotniki to gledajo, poslušajo in se čudijo. Kako naj bi človek pričakoval od njih pameti in razsodnosti, če je niti psihiatri nimajo!

Odbor slovenskega kongresa v Michiganu (michiganska sekcija SK) zahteva, da se v Evropski otvor Še eno "fronto" (second front). Tak je naslov na prvi strani v Narodnem Glasniku in v drugih listih, ki so pred dobrim letom veljali za komunistična glasila. Odborniki SK v Michiganu so pred letom zahtevali, da naj se Zed. države ne umesavajo v mikakršno fronto in ponavljali v paradah in na shodih: "Yanks are not coming." Storili so v par letih tri skoke, ki jih jim sedanji svet ne bo mogel odpustiti, ne pozabiti, razen oni, ki so kot tisti verniki, ki neomajno verujejo, da župnik ne more grešiti, pa naj stori karkoli. Kar se tiče omenjenega listarja, je za one, ki poznajo njegovo zgodovino, tudi to značilno, da sedaj priobčuje celo pesmi franciškanov.

V Clevelandu so imeli minule nedeljo "proslavo zmage in shod katoliškega tiska". Proslava se je pričela z mašo v cerkvi sv. Vida "za vse žive in pokojne priatelje, naročnike in podpornike katoliškega tiska". V resnicu je bilo vse to aranžirano od Johna Jeriča in njegovih ljudi v Clevelandu in reklamo "Am. Slovencu" in Johnu Potokarju. On je v kampanji za naročnike omenjenega lista dobil največ glasov in s tem odlikovanje "maršala", "kneza" ali kar je že bilo. Čudo, da gospodje pri sv. Vidu in drugih župnjah v Clevelandu ne napravijo take pompoznosti tudi "Ameriški Domovini"! Mar ona ni katoliški list?

Ivan Terček, ki je čitateljem Glasa Naroda znan bolj pod psevdonimom Peter Zgaga, je zopet doma. V svoji koloni piše med drugim:

"Po nekaj manj kot šestih mesecih sem se vrnil domov. Doma ni bilo vse tako, kot sem pričakovao. No, pa naj nič čudne. Istočasno dvoje težkih bolezni v družini, oba slučaja vse prej kot ozdravljeni... Toda dom je dom... Pred odhodom v zavod sem zatravnileni svoj um (kolikor ga mi je že ostalo) popolnoma odpočiti. To se mi je zelo nadavno potrebno po tridesetletnem duševnem delu."

Tekom zadnjih let bolezni sem že vedno z veliko težavo nekoliko pisal, prepričal sem se pa, da sta telesne bolezni in duševni napor slabovarišča... Odkrito priznam, da več kot mesecov nisem pogledal nobenega časopisa. Ne morda, vseled lenože, pač pa zaradi trdnega skepta.

Neki bolnik v gradu (bolnišnici) je imel ves dan ter včas pozno v noč odviti majhen radio-aparat. Po radiu sem zvedel zelo malo političnih novic. Kakor hitro je namreč začel kdo poročati politične novice, je srčni lastnik radija premaknil kazalo, da je mogel z aparatom prestrezati divjačko zamorsko muziko in Harlema, ali pa lovit plehek neslanosti.

Pozdravov sem dobil skoro brez četvrti, nihče pa me ni presenetil s kakšno novico. — Neki legavi Clevelandci me je skoro povsem potolčil z besedami:

"Kaj bo jamral, Zgaga? Saj je na svetu nazadnje vse gih. Res so ti deno mogo prikazali, zato imaj pa le toliko daljo. Vidiš, kako lepo se je zglohal?"

Vzlič dolgotrajni bolezni, ki ni še končana, in klub odrezanega noge je Ivan Trček torej še vedno ohranil svoj humor. "Kaj bojamal," vprašuje, a mu je klub temu tolaženju nedvomno jako hudo in težko. V tej koloni smo mu v njegovi bo-

lezni že parkrat izrazili simpatije, ki pa kajpada nič ne pomagajo, posebno ne človeku, ki je dorastel za tolažbo.

Leadvillek fajmošter je že večkrat očitno pokazal, da je antisemit. Ni čudno, da se med vrsticami še vedno ogreva za ustavljeno "Socjal Justice" in za Coughlinja pri naravnost. Na eni strani "rusofil", na drugi Coughlinovec — tak je ta župnik, pa si naj človek iz tega razloži, kakšen da je. Sicer pa ga niti v katoliških krogih ne jemljejo resno.

Prijatelj iz Penne piše med drugim: "Rojak ta in ta preti, da bo Proletarca pustil. Zamejil se mu je, ker se ni navduševal za slovenski kongres. Ko je dočinkar nekdo vprašal, da je izvršil zločin pri popolni pameti. Porotniki to gledajo, poslušajo in se čudijo. Kako naj bi človek pričakoval od njih pameti in razsodnosti, če je niti psihiatri nimajo!

Cicerovo organizacije, ki jih imamo

Cicerovo, III. — Od kar je vojna in tiz zmedeni časi, je postalo delo v in za organizacije še težje kot prej. Ljudje vidijo, da je vse narobe, pa iščejo krivdo večinoma tam kjer je ni. Namesto da bi se še bolj zavedali, kako potrebne so nam organizacije, namreč da bi jačali unije, delovali v društvinah in pomagali kjerkoli mogoče v odpravljanju sedanjih zlih razmer, pa se uježe in ostanejo doma. Ali bolj ko bomo iskali napake in krivdo za sedanje stanje na napačnem kraju, bolj bo prizadeta naša skupna moč in ložje nas bodo bičali tisti, ki so res krivi in imajo moč.

Slovenci v Ameriki smo še vedno toliko srečni, da imamo vzlite vojni razne priredbe, na primer koncerte in dramske predstave; imamo svoje časopise, med njimi take, na katere se lahko zanesemo, da pišejo ljudstvu v korist. Pomagajo v gradivu delavskega gibanja in poročajo resnico.

Na naše gibanje smo lahko ponosni. Na podpornem polju imamo med drugimi bratsko organizacijo SNPJ, ki napreduje in dela ugled vsemu narodu. Na delavskem socialnem polju imamo JSZ in Prosveshteno. Imamo v raznih naselbinah klube in kulturna društva. To so organizacije, ki so v korist tudi državi, v kateri živimo. Čimveč jih bo takih, boljše bo zanje.

Dobro se še spominjam prejšnje vojne v starem kraju in marsikaj sem si zapomnila iz tistih časov. Še več pa mi je postajalo jasnejše pozneje. Po vojni sem se naselila v tej deli, po nekaj letih pa se vrnila tja na obisk. Posetila sem večkrat naše sodruge v Ljubljani, kamor je z mojo vasi 20 minut vožnje z busom. V delavski zbornici je bilo živahno. Tu je bila velika knjižnica, in pa uradni strokovnih organizacij ter raznih socialnih ustanov. Tu sem se seznanila s sodrugi in sodružicami, s predstavniki ujin in kulturnih društev, v ljudmi, ki so urejevali in pisali v "Slobodo" in v "Delavsko politiko".

Tekom zadnjih let bolezni sem že vedno z veliko težavo nekoliko pisal, prepričal sem se pa, da sta telesne bolezni in duševni napor slabovarišča... Odkrito priznam, da več kot mesecov nisem pogledal nobenega časopisa. Ne morda, vseled lenože, pač pa zaradi trdnega skepta.

Neki bolnik v gradu (bolnišnici) je imel ves dan ter včas pozno v noč odviti majhen radio-aparat. Po radiu sem zvedel zelo malo političnih novic. Kakor hitro je namreč začel kdo poročati politične novice, je srčni lastnik radija premaknil kazalo, da je mogel z aparatom prestrezati divjačko zamorsko muziko in Harlema, ali pa lovit plehek neslanosti.

Pozdravov sem dobil skoro brez četvrti, nihče pa me ni presenetil s kakšno novico. — Neki legavi Clevelandci me je skoro povsem potolčil z besedami:

"Kaj bojamal, Zgaga? Saj je na svetu nazadnje vse gih. Res so ti deno mogo prikazali, zato imaj pa le toliko daljo. Vidiš, kako lepo se je zglohal?"

Vzlič dolgotrajni bolezni, ki ni še končana, in klub odrezanega noge je Ivan Trček torej še vedno ohranil svoj humor. "Kaj bojamal," vprašuje, a mu je klub temu tolaženju nedvomno jako hudo in težko. V tej koloni smo mu v njegovi bo-

Tedaj nastopi doba, v kateri bo imelo delavstvo priložnost, da se uveljavlja in uredi dežele tako, da bo v njih vredno živeti. In imeli bodo pogoje odpraviti sistem, v kakršnem je človek primoran ubijati drug drugega.

Za takе namene se mora delavstvo združiti in organizirati tako močno, da se tragedija, kakršna je sedanja, ne bo močna nikoli več ponoviti.

Kristina Turpin.

Noše priredbe v zapadni Pensilsylvania

Moon Run, Pa. — V prejšnji številki sem poročal o pripravah slovenskih društva za večino, ki se je vrnila v tej naselbini 23. maja. Prirejena je bila v korist fantom, kateri so ali pa bodo pozvani v armado.

Fantje take prireditve zaslužijo in sodelovanje vseh društev v tak namen je hvalevredno.

*

Menijo se, da letos v tej okolici ne bo toliko piknikov kakor prejšnja leta. Zeleti je to rejet, da bodo vsaj tisti dobro obiskani kolikor jih bo.

V soboto 30. maja, na Spominski dan, bo imelo v dvorani na Syganu, Pa., prireditev tamošnje društvo št. 6 SNPJ. Ker so Sygančani dobri društveniki, zelo gostoljubni in radi pomagajo v naših aktivnostih, zaslužijo, da se njihove zabave to srečo.

Nacijski agenti v Angliji

Pristaši izkorisčanja ne delujejo za sporazum s Hitlerjem samo tajno, nego tudi odkrito. Tu in tam aretirajo v Angliji kakega nemškega špijona in ga strogo kaznujejo. Puste pa ga v miru, ako je nacijski agent član zbornice lordov ali parlamenta. Eden glavnih propagatorjev za spravo Anglije s Hitlerjem je "duke" (knez) Bedford. On je multimilijonar, eden največjih veleposilstnikov na Angleškem in je povsem načrno, da hoče, naj ostane "po starem". Dne 21. maja je v zbornici lordov, v kateri je član, Hitlerja in njegovo Nemčijo zagovarjal tako ognjevito, da je lahko vsakemu v Angliji jasno, kje so njegove simpatije. "Duke" Bedford je že pred dveh letih resno poskušal praviti vladu v Angliji na pogajanja s tretjim rajhom — na stroške malih dežel v Evropi in Sovjetske Unije kajpada.

Ta "človekoljubni" duk Bedford je torej 21. maja v zbornici lordov apeliral, da naj se z Nemčijo v slučaju zavezniške zmage "lepo ravna". Dejal je med drugim: "Hitler je videl nemške otroke (v prejšnji vojni) stradati, pa je razumljivo, da je sedaj vsi enem zmaga delavstva, ali pa pa zatemni svoboda popolnoma za vse ljudi.

Reservirajte si torej nedeljo 28. junija za posebni piknik federacije SNPJ.

*

Dne 26. aprila smo imeli sejno omenjene federacije v Cheshire. Ob tej priliki je podpisana in pa s podroga George Smrekarja povabil v svoj stan (ima hotel in gostilno) Anton Klemenčič. Hvala njemu in njegovi sopriga in gostoljubnosti. Za postrežbo ni hotel vzet, odškodnine in prispevki pa je "copak" listu v podporo.

Razkazal je nama kanarčke, fazane in nekaj drugih ptic, potem pa stanovanje, ki je pravlično urejeno.

Kadar potujete skozi Cheshire po cesti 19, ustavite se pri Antonu Klemenčiču, kjer boste dobro postreženi in pri njemu dobiti odškodnine in prispevki.

Tone je nama obljudil ob prilik speti poslati kapok dopis, a od takih del ga zadržuje zaposlenost, kar je umetno, ker hočeta imeti vse v najlepšem redu in zadovoljiti goste.

Jacob Ambrozich.

Delegacija na konferenco Prosvetne matice iz Chicaga

Iz Chicaga pride v nedeljo 31. maja na konferenco Prosvetne matice prejšnja delegacija. Izmed nje bosta zastopala klub št. 1 JSZ Joško Ovren in Frank Zaitz, poveljnički zbor "Sava" Frances Vider, federacija SNPJ Angela Zaitz, društvo Nada št. 102 Kristina Turpin, društvo Pioneer št. 559 SNPJ Frank Groser, društvo Slavija št. 1 SNPJ Frank Zaitz, eksekutivni JSZ Charles Pogorelec in društvo Narodni Vitez št. 39 SNPJ.

Pa je nastala vojna nevihta in se je vse spremeno. Grozno in težko je tam za naše ljudi in sploh za vse podjavljene naše.

Tajnik konferenčne organizacije P. M. za to okrožje je Anton Garden.

Majski Glas

Ste v vaši naselbini že sklenili naročiti Majski Glas?

"MIROVNI" MANEVRI NACIJEV VZTRAJNO NADALJEVANI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

v varovanju svoje dežele brez obzira...

Ali si morete misliti večje infirm

ZVONKO A. NOVAK:

ČEZ DRN IN STRN

SLOVENCI

XXVI.

Začetek kočevskega mesta in naselitve nemških kmetov v Kočevju sta bila dolgo časa povita v meglo. Šele zgodovinske in jezikoslovne preiskave zadnjih desetletij so oboje vsaj deloma pojasnile.

Kakor sem že omenil, so obsežno ortenburško ozemlje od Ribnice pa do hrvaške meje ob Kolpi pokrivali veliki gozdovi. Tod so si slovenski drvarji in naseljeni že tu in tam ustanovili majhne naselbine, kar izpričujejo slovenska krajevna imena, kakor n. pr. Gotenica, Osilnica, Topli vrh itd. V 13. stoletju sta stala ob reki Kolpi tudi že ortenburška gradiča Kostel in Poljane s slovenskimi, oziroma hrvaškimi naselbinami.

Za uspešno naseljevanje pa so

imeli Ortenburgi doma premalo podložnikov, ker je bilo prebivalstvo in deželi že tako in tako še precej redko. Zato so začeli najprej iz svoje koroške grofije preseljevati kmete na ozemlje ribniškega gospodstva. Prva truma takih naseljecev je došla tjakaj okoli l. 1330. pod grofom Otonom Ortenburgom. To, da so Kočevarji res deloma koroški priseljenici, dokazuje njihen jezik in tudi mnogo krajevnih imen, ki se popolnoma skladajo s koroškimi, potrjuje tisto trditve.

Na Koroškem so kraji Schwarzenbach, Krapfeld, Winkel, Ebenatal, Mooswald, Reichenau, Rain, Feuersberg, Friesach; iste krajevne označbe je najti tudi na Kočevskem. Takšna enakost in sorodnost se kaže tudi pri osebnih imenih, kakor so n. pr. Braun, Thaler, Lobisser, Bachmaier, Schober, Scherzer itd.

Pokrajino, koder so se naseleli Korošci, so imenovali "Mooswald"; gotovo zato, ker je bila močvirna in gozdnata. (Primerjaj koroški Moosburg-Blatograd!)

Ce se vpoštovamo to, da je 'črna smrt' l. 1349. pobrala izredno veliko prebivalstva, lahko uvidimo, zakaj so si Ortenburgi od drugod preskrelvi nove kolonije.

Prav tačas je cesar Karol IV.

na Nemškem premagal svojega tekmeca Güntherja in njegove frankovsko-turške zaveznike.

V kazem so ti kmečki uporniki izgubili svojo svobodo ter postali cesarjevi podložniki. Ta je podaril 300 frankovskih in turških kmetov z ženami in otroci vred grofu Frideriku Ortenburgu, ki jih je poslal v gozdnate krate svojega ribniškega gospodstva (l. 1350).

Krdelo novih kolonov je bilo dokaj številno. Lahko se jih ceni na 1,500 oseb. Najprej so se naselili v bližini že obstoječih naselbin, in sicer v Starem trgu pri Poljanah, Toplem vrhu, Kostelu in Mooswaldu. Postavili so si lesene koče ob vodah in gozdnih obronkih. Zato so Slovenci ves okraj imenovali "Koče", "v Kočah" (prim. Kotšch na Stajerskem in Kotšach na Koroškem). Od tod izvira nemško ime Gottschee. Naselbine so se nato hitro večale in množile. Posebno naglo se je razvijala naselbina Mooswald. L. 1337. jo imenuje grof Oton že "naš trg v Kočevju" (unser Markt in der Kotšche). Mestni grb iz leta 1471. kaže na višnjevem ščitu s plotom pregrajeno trdnjavno, pred katero stoji sv. Jernej s knjigo in rokom v rokah.

Kočevarji so ohranili svoj

nemški značaj do sedanjega časa. Še sedaj govorijo svoje prvotno narečje, v katerega so sprejeli manj slovenskih besed. Zato jih tujec, čeprav več nemščine, zelo težko razume.

Kočevski svet je večinoma le malo rodoviten, kraški, skalovit in malokod raven. Zato se pri Kočevarjih poljedelstvo ni razvilo in tudi živinoreja ne uspeva. Že od gamtivek sem je njihen glavni zasluzek krošnjarstvo.

L. 1492. jim je cesar Fridrik III. dovolil tržiti z živilo, s platnom in drugimi izdelki po Hrvaskem in drugod. Odtlej naprej so se z dušo in telesom vdali trgovini, a to pa ne toliko doma kakor v tujini, kakor n. pr. na Dunaju, v Trstu, Pragi in Varšavi, koder so imeli povod še do sedanje vojne velike trgovske hiše.

Doma so polje obdelovalo samo ženske, a moški pa le tedaj, kadar so se na pomlad vrnili domov. V jeseni so šli krošnjariji z doma ter vso zimo tržili po tujih deželah. Mnogi pa so izostali po več let ter le denar domov pošiljali. V novejših časih je krošnjarstvo pešalo in z njim je hirala tudi imovitost Kočevarjev.

Kaj je z njimi ukrenil Hitler, mi ni znano. Ali če sodimo po njegovem zatiranju slovenskega življa v Sloveniji, lahko rečemo, da so ostali na svojem prejšnjem mestu — na nemškem jezikovnem otoku, ki morda ni več to, ker si fašizem prizadeva korenito očistiti slovenski svet vsega, kar je kolikaj slovensko. In Kočevarji niso Slovenci.

Lisica ostane Lisica

Oni dan je predsednik Roosevelt pomilostil komunističnega voditelja Browderja, ki je dobil štiri leta zveznega zapora, ker se je legal, ko je pri zvezni vladni iskal potni list za potovanje po tujem.

Po izjavi, podani iz Bele hiše, se ta pomilostitev opira na željo, naj bi se z njo še bolj utrdilo narodno edinstvo, in pa na mnenje, da je doletela Browderja nenavadno stroga kazan na rovaš njegovih političnih nazorov.

Cikaški Tribuni to seveda niso, saj pa se po svoji starri navadi z vso strupenostjo in nesramnostjo zaletava v Roosevelta in njegovo administracijo, čeprav v isti senci sama priznava, da je bila Browderjeva obsoda preostra.

V svoji zmeleni modrosti se ta zakrnjena nasprotnica vsega, karkoli ukrene predsednik, tako spozabi, da pogreva staro pesem o tem, kako so ameriški komunisti celi dve leti ovirali naše obrambno prizadevanje, dasi ona sama ni bila prav nič boljša vse tja do 7. decembra lani in bi se prejkone še nadalje tako obnašala, ako bi se ne bala vojnih postav in razpoloženja naše javnosti.

V zadnjem odstavku tistega pisanja pa se ta strupena soračnica vsakega delavškega gibanja še posebno odreže, ko pravi, da je Browder izpuščen iz zapora zato, ker se je zanj potegnila ruska vlada in ker bo treba stranki zvezne administracije komunističnih glasov zlasti v New Yorku, kjer so komunisti neki tako močni, da ne morejo tamkaj demokratije upati na zmago brez njih.

Obe trditvi sta jalovi in traptasti. Kaj takega se more proroditi le v možganih Tribunih urednikov, ki morajo pisati ta-

Mahatma Gandhi pravi, da je blaznost sploh kaj uničiti pred sovražnikom. Premaganc s tem ničesar ne pridobi, je njegovo mnenje. Vsi temu Angleži nočijo slediti njegovemu evangeliju in pokončavajo na begu pred Japonci vse kar morejo. Na vrhni sliki je angleški vojak, ki razbijajo težkim kladivom stroje v elektrarni, da je Japonci ne bodo mogli kar zrele pobasti v svojo malho.

ko, kakor jim narekuje njen lastnik.

Volilna moč komunistične stranke je v tej deželi tako pincila in šibka, da nikoder ne odločuje, in ručka vlada se v kazenskih zadevah nikakor ne more zavzeti v Washingtonu za človeka, ki je bil sojen in kaznovan po postavah svoje dežele. Vrh tega pa je vodstvo komunistične stranke na Ruskem l. 1935. izrečno povedalo vsem komunističnim strankam v tujih deželah, da se ruski komunisti brigajo le za zadeve doma, ne pa še obenem za one inoziemskih tovarišev.

Lisica ostane Lisica

(Nadaljevanje z 2. strani.)

nično in nujno potrebna našemu narodu. Sedaj pa bi kateri koli pomoč več pomagala zatrlcem nego ljudstvu, kajti če so oobsodili podjarmljene narode na stradanje in nekatere ljudi celo na smrt, jim ne moremo mnogo ali nič pomagati. Po zlomu sovražnika, kot rečeno, pa bi bila pomoč našemu narodu nujno potrebna; potreba ne samo kar se tice prehrane v prvi sili, marveč tudi v podprtju one politične akcije za katero bi se v izseljeništvu zedinili.

Neprecenljive važnosti bi bilo za bodočnost našega naroda, se ta zakrnjena nasprotnica vsega, karkoli ukrene predsednik, tako spozabi, da pogreva staro pesem o tem, kako so ameriški komunisti celi dve leti ovirali naše obrambno prizadevanje, dasi ona sama ni bila prav nič boljša vse tja do 7. decembra lani in bi se prejkone še nadalje tako obnašala, ako bi se ne bala vojnih postav in razpoloženja naše javnosti.

V zadnjem odstavku tistega pisanja pa se ta strupena soračnica vsakega delavškega gibanja še posebno odreže, ko pravi, da je Browder izpuščen iz zapora zato, ker se je zanj potegnila ruska vlada in ker bo

treba stranki zvezne administracije komunističnih glasov zlasti v New Yorku, kjer so komunisti neki tako močni, da ne morejo tamkaj demokratije upati na zmago brez njih.

Obe trditvi sta jalovi in traptasti. Kaj takega se more proroditi le v možganih Tribunih urednikov, ki morajo pisati ta-

nično, posebno kar se tiče slovenskih držav, in med temi v prvi vrsti seveda Jugoslavije. Lahko se sedaj jugoslovenski predstavniki, niti se ne čudimo, ogibljejo nečesa, ki jim ne ugaaja, jim nikoli ni in jim tudi najbrž nikoli ne bo, a s tem dejstva ne bodo niti za las spremenili: Rusi bodo imeli odselej še večjo simpatijo pri ljudskih masah nego so jo imeli doslej. In to je dejstvo, s katerim je treba računati ter bi moralji o tem razmišljati tudi jugoslovenski diplomati v zamejstvu, če že ne iz simpatij do sovjetrov pa vsaj kot spretni državniki. Za nas Slovane pa ima Rusija še poseben pomen, kot je mnenja Tolstojev nečak. Ideja vse slovenske vzajemnosti ni bila nikoli tako blizu realne podlage kot je danes. A to samo na sebi ne bi imelo pomena, marveč da smo Slovani najzrelejši za izvršitev velike kulturne, socialne in gospodarske revolucije, na katero je človeštvo tekoma zgodovine zmanjčakalo.

To pravilno se ne bo, tedaj seveda bodo v Londonu, Washingtonu in Moskvi v sporazuju, pod vplivom te ali ono vele-

sile, ki bi se čutila močnejša, odredile kot se jim bo najpravilnejše zdelo. Kdo bi jim tudi mogel zameriti?

Ni nobene tajnosti, da se vsi predstavniki nad nazismom in fašizmom nasilno zasedenih dežel, skrivajo s čisto določenim namenom pod angleškim dežnim.

Ceprav so sedanjem angleškim voditelji vredni vsega spoštovanja in občudovanja, je vendar ravnanje prej navedenih predstavnikov zelo nediplo-

matsko, posebno kar se tiče slovenskih držav, in med temi v prvi vrsti seveda Jugoslavije.

Lahko svobodno in nemoteno razmišljamo, pomagali izdelati in položiti temeljni kamni bodoči državni zgradbi Slovenev, Hrvatov in Srbov. Nihče ni

za to bolj poklican nego so izseljenici, ki so kri iste krvi ter

poznavajo razmere in okoljene svojega ljudstva kot nihče drugi.

Če pa tega ne bo, tedaj seveda bodo v Londonu, Washingtonu in Moskvi v sporazuju,

pod vplivom te ali ono vele-

sile, ki bi se čutila močnejša, odredile kot se jim bo najpravilnejše zdelo. Kdo bi jim tudi mogel zameriti?

Ni nobene tajnosti, da se vsi predstavniki nad nazismom in fašizmom nasilno zasedenih dežel, skrivajo s čisto določenim namenom pod angleškim dežnim.

Ceprav so sedanjem angleškim voditelji vredni vsega spoštovanja in občudovanja, je vendar ravnanje prej navedenih predstavnikov zelo nediplo-

matsko, posebno kar se tiče slovenskih držav, in med temi v prvi vrsti seveda Jugoslavije.

Lahko svobodno in nemoteno razmišljamo, pomagali izdelati in položiti temeljni kamni bodoči državni zgradbi Slovenev, Hrvatov in Srbov. Nihče ni

za to bolj poklican nego so izseljenici, ki so kri iste krvi ter

poznavajo razmere in okoljene svojega ljudstva kot nihče drugi.

Če pa tega ne bo, tedaj seveda bodo v Londonu, Washingtonu in Moskvi v sporazuju,

pod vplivom te ali ono vele-

sile, ki bi se čutila močnejša, odredile kot se jim bo najpravilnejše zdelo. Kdo bi jim tudi mogel zameriti?

Ni nobene tajnosti, da se vsi predstavniki nad nazismom in fašizmom nasilno zasedenih dežel, skrivajo s čisto določenim namenom pod angleškim dežnim.

Ceprav so sedanjem angleškim voditelji vredni vsega spoštovanja in občudovanja, je vendar ravnanje prej navedenih predstavnikov zelo nediplo-

matsko, posebno kar se tiče slovenskih držav, in med temi v prvi vrsti seveda Jugoslavije.

Lahko svobodno in nemoteno razmišljamo, pomagali izdelati in položiti temeljni kamni bodoči državni zgradbi Slovenev, Hrvatov in Srbov. Nihče ni

za to bolj poklican nego so izseljenici, ki so kri iste krvi ter

poznavajo razmere in okoljene svojega ljudstva kot nihče drugi.

Če pa tega ne bo, tedaj seveda bodo v Londonu, Washingtonu in Moskvi v sporazuju,

pod vplivom te ali ono vele-

sile, ki bi se čutila močnejša, odredile kot se jim bo najpravilnejše zdelo. Kdo bi jim tudi mogel zameriti?

Ni nobene tajnosti, da se vsi predstavniki nad nazismom in fašizmom nasilno zasedenih dežel, skrivajo s čisto določenim namenom pod angleškim dežnim.

Ceprav so sedanjem angleškim voditelji vredni vsega spoštovanja in občudovanja, je vendar ravnanje prej navedenih predstavnikov zelo nediplo-

matsko, posebno kar se tiče slovenskih držav, in med temi v prvi vrsti seveda Jugoslavije.

Lahko svobodno in nemoteno razmišljamo, pomagali izdelati in položiti temeljni kamni bodoči državni zgradbi Slovenev, Hrvatov in Srbov. Nihče ni

za to bolj poklican nego so izseljenici, ki so kri iste krvi ter

poznavajo razmere in okoljene svojega ljudstva kot nihče drugi.

Če pa tega ne bo, tedaj seveda bodo v Londonu, Washingtonu in Moskvi v sporazuju,

pod vplivom te ali ono vele-

sile, ki bi se čutila močnejša, odredile kot se jim bo najpravilnejše zdelo. Kdo bi jim tudi mogel zameriti?

Ni nobene tajnosti, da se vsi predstavniki nad nazismom in fašizmom nasilno zasedenih dežel, skrivajo s čisto določenim namenom pod angleškim dežnim.

Ceprav so sedanjem angleškim voditelji vredni vsega spoštovanja in občudovanja, je vendar ravnanje prej navedenih

NO. 1811.

Published Weekly at 2301 So. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL., May 27, 1942.

More About Lawyers' "Closed Shop"

Throughout the country the lawyers continue their efforts to secure a "closed shop," coupled with compulsory payment of dues. They don't call it the "closed shop." That would be too plebeian. They refer to it as an integrated bar. It sounds innocuous, but it has teeth in it.

In Minnesota they are appealing to the state Supreme Court to establish the "integrated bar" by judicial order, and to rule that the lawyer who doesn't join and pay his dues promptly shall be barred from practicing in the courts. A Minneapolis lawyer protests.

Now, he says, a lawyer is discharged only for misconduct. To throw him out of his profession merely because he does not desire to pay dues to a bar association is "severe punishment which should only be inflicted for a heinous offense."

He intimates the lawyers who are pushing the "integrated bar" have been denouncing the "closed shop" for labor unions. He is undoubtedly right.

A labor union bargains with its employers, and can't secure a "closed shop" except by mutual agreement. The lawyers refuse to bargain with anyone except their fellow lawyers who are members of the state Supreme Court.

Of course, the lawyers' proposal is ridiculous, but they claim to have put it over, in one form or another, in 21 states.—Labor.

NEWSPAPERS AND GOVERNMENT DURING WAR

The Newspaper Publishers Association, meeting in its fifty-sixth annual convention, presented a strange and instructive picture of the people of this country. The publishers and editors are patriotic. They spoke powerfully in support of the national cause. But they spent so much of the time criticizing the federal government that they inevitably rouse suspicions among the people who elected the heads of this government to office.

Despite the war, the old bitterly antagonistic attitude toward the Roosevelt administration was registered as often as the slightest opportunity offered. Here were gathered the great men of the newspaper world, and hardly one of them had a good word to say for the men who are conducting operation for the United States. There is no need of doubting the sincerity of the attitude of these men toward the country and the war. Apparently they do not realize that constant sniping at the President and his cabinet inevitably weakens the confidence of the public and so threatens national unity in the midst of our gigantic effort.—The New Leader.

Sound Issues and Hollow Clamor

No one in organized labor will take issue with Attorney General Biddle's statement, read the other day to the convention of the Pennsylvania Federation of Labor, that the personal integrity of labor leadership is a vital factor in the protection of social legislation gains against wartime and post-war pressures for the repeal of those benefits.

In a straightforward, friendly manner, the nation's chief legal officer pointed out to the Pennsylvania labor delegates that the unions must meet "points of just criticism," such as excessive initiation fees, lack of responsibility and racketeering. Labor's leaders must be above suspicion; labor must be interested in the consumer, and must think in terms not only of its own interests but embrace the interests of the general public. Only then will labor be able to resist the unavoidable pressure for lowering work standards, only then will it be able to count of public opinion as an ally in combating this pressure.

Still, without challenging the sincerity of his remarks, we should like to remind Mr. Biddle that there's in this picture of labor's struggles to retain its position in the American war and peace economy much more than the element of "housecleaning." There are, it is true, a number of unions which are charging inordinately high initiation fees, just as there are, doubtless, quite a few black sheep among labor officials. Nor can there be any fault found with Mr. Biddle's suggestion that labor as a group become more community or social-minded. But the bulk of the trade union movement, we assert, cannot fairly be charged with malfeasance or with organic unwillingness to take its place in the forefront of constructive forces in community life.

The point we wish to make, nevertheless, is this. Essential as the factor of personal integrity of labor leadership is, the "clean house" issue, we submit, is by far not the decisive one in this clash of forces in the economic or social setup. The economic tories who today are clamoring for labor's scalp would shout for it just as vehemently if the last stain were to disappear tomorrow from labor's escutcheon. They, and their spokesmen, in all likelihood, would seize upon other slogans, and would attempt to mint as much anti-labor sentiment out of them as the traffic could bear.—Justice.

CATCHING SPIES

The federal bureau of investigation engaged in its legitimate business when it shadows real spies, gets the goods on them, presents it in court, and sends them to the pen.

The recent spy trial in New York took place when the newspapers were filled with war news, and it did not receive as much attention at their hands as would have been the case if readable news had not been so plentiful.

Besides, it was a long trial, with a multitude of more or less uninteresting details mixed with the more important and sensational matter. It is doubtful if readers got a very clear picture of what it was all about.

One of the jurors, Edward C. Aswell, has supplied the lack by telling the story from beginning to end, in a logical fashion, in Harper's Magazine for June.

It is a absorbingly interesting story, a genuine detective story, and therefore much more absorbing than fictional detective yarns.

By accident the FBI got the first clue. The accident was one in which a spy was killed in motor traffic on a street in New York city. A fellow spy telephoned a hotel about the man's baggage but would not give his name. This aroused the suspicion of the hotel managers, so they notified the authorities. The baggage was found to contain much military information ready to be delivered to the Axis.

With the aid of this clue, the FBI operators followed the trails all over the United States until they got all the men and women involved, as well as the necessary evidence. At the trial, a girl defendant went over to the government side and told the

truth. The conviction followed, and long sentences were meted out.

While the trial took place before the United States was at war, hence, under the law, the spies could not be executed as spies taken in war-time could; but they were retired from circulation for a long period. — Milwaukee Post.

WASHINGTON "STAR'S" SANNE EDITORIAL

In the past we have criticized labor editorials which have appeared in the Washington "Star"—undoubtedly one of the most profitable daily newspapers in all the world. Now we feel duty bound to commend the "Star."

At the Kearny (N. J.) yards of the Bethlehem Steel Company, the National War Labor Board granted the union what is known as the "maintenance of membership" clause. Frankly, it is a plan to make it more difficult for an employer who is anti-union at heart to disrupt a union after he has recognized it.

Most of the daily papers joined the big anti-employers in denouncing the clause, but the Washington "Star" defended it, saying:

"On the whole, this seems to be a fair and reasonable compromise. The company makes a concession to the union involving the temporary abandonment of any contractual provision which compels a man to remain a member of the union at any time. The union, as its concession, has abandoned the right to strike for the duration of war."—Labor.

BE THOROUGH

It is not good business, says a famous financier, to rob Peter to pay Paul. To get to the top of the tree one must, of course, rob Peter and Paul.

THE MARCH OF LABOR

SOCIETY WAS TOO LATE

From the Society for the Prevention of Crime

On March 12 two men, William and Anthony Esposito, were wheeled into the death chamber at Sing Sing in invalid chairs and carried like sacks of potatoes, limp and apparently unconscious, to the electric chair. When the current passed through their bodies, two of the boldest murderers in our history were "avenged." The killing of a payroll carrier and a New York policeman during a running gun fight in a dense crowd at Fifth ave. and Thirty-first st., New York, last January 14, had attracted national attention.

In this case the attention was centered on the wrong thing. Psychiatrists of renown disagreed on the question whether the Espositos were sane. For months in the death house the brothers screamed and raved, and refused to eat regularly. Nobody regrets their death; some disagree as to their mental condition.

In the exciting argument about their sanity one striking fact was ignored. The Esposito brothers were once juvenile delinquents whose criminal careers might have been prevented if they had received thorough diagnosis and psychiatric care soon enough. Society received ample warning of their tendencies, but failed to take action.

The Espositos came from a home of appalling poverty with no parental supervision. The court and hospital records show that their father was a convicted burglar and forger, and that six of the eight children in this doomed family had been arrested at least once for criminal offenses. Both Anthony and William were incorrigible truants from school. William began a career as pickpocket at 12; Anthony was first arraigned in the children's court for assault and theft. Both were retarded mentally; both showed no proficiency as students; both revealed early an intense hatred for the law.

From children's court to reform school, to adult criminal court, to reformatory, to maximum security prison, to release, to murder, to the electric chair — that was the tragic sequence which might have been interrupted if they had been given serious attention in youth.

They were handled as ordinary criminals. The psychiatrists did not stop in until they were already well advanced on the road to criminal ruin. In the institutions where they were sent the essentials of scientific rehabilitation were lacking.

Routine psychological testing and careful diagnosis by a psychiatrist at the threshold of the Espositos' criminal careers might have changed the whole picture, might have saved the state of New York tens of thousands of dollars expended for punishment and detention, might have saved two victims' lives. Experts in crime are coming to agree that money spent on the youthful offender in the early stages may earn a double reward.

Criminologists and sociologists have long advocated early and intelligent attention to children with marked tendencies toward delinquent conduct. Yet the Esposito brothers were neglected by their unenlightened parents, handled in a routine manner by the overcrowded and understaffed school system of those years, and inevitably punished.

Over their unconsecrated graves might well be inscribed:

Neglected by Society in Boyhood Executed by Society in Manhood.

Labor Forsees Poisoning Minds of Soldiers

Mrs. Roosevelt exposes one of the most despicable, and at the same time one of the most dangerous, phases of anti-labor propaganda. In an address in New York City this week, she said:

"Some awfully clever people are directing a propaganda drive against labor. It is not only directed at the public mind — it would be easy to handle that — but it is also being directed at the armed forces.

"I have heard of serviceman saying, 'We didn't have such-and-such a thing because of a strike in a plant back home. If we had it, some boys' lives would have been saved.'

"Now that isn't true, but who started that story?

"Then there is the idea that it is not patriotic for workmen to receive good wages while men in the service are risking their lives for less.

"In my judgement, it is the duty of the American worker to protect wage and labor standards to the man who returns to industry from armed service after the war will find those standards intact."—Labor.

Yugoslav Information Center Established In New York

In line with the practice of most governments, of the United Nations, the Yugoslav Government has opened an Information Center in New York City. The information service remains in charge of Mr. Bogdan Radica, Chief of the Yugoslav Press Bureau in this country. The address of the Center is 812 Fifth Avenue, New York City.

LABOR CO-OPERATION

The policy committee of the United Mine Workers is about to meet and it is predicted that it will lay plans to oust Phil Murray from the vice presidency of the union and perhaps to split with the CIO. Murray will be present, and it is also predicted that there will be fireworks, behind closed doors.—Ed.—This meeting took place last Monday.

The public, it is believed, has been sizing up Lewis and Murray, in favor of the latter.

Murray does not seem to be continually looking out for himself but appears to be sincerely devoted to the interests of labor. He tried hard to get along with Lewis.

If there is a clean break, and Lewis pulls himself and his organization out of the CIO, there are those who will consider this a good break for labor movement.

Murray is a man who can get along with the American Federation of Labor. He is already co-operating with it.

It does not particularly matter whether or not the two big organizations—the American Federation of Labor and the Congress of Industrial Organizations—combine in one organization, but it matters very seriously that they should have a working agreement with one another and co-operate instead of fighting.

This will eliminate the jurisdictional strikes which very naturally disgust the public and turn it against labor.

And not only that—it will enable the two great organizations to stand as a solid phalanx against anti-labor employers and legislators. This co-operation has already borne fruit in the fight against proposed anti-labor legislation. — Milwaukee Post.

TAX HOAX

Much has been written in the papers about the action of the House ways and means committee in recommending a 94% tax on excess profits.

The impression has been created that the committee has gone further than the U. S. Treasury proposed in taxing away war profits. But this impression is a hoax on the American public.

Actually the committee's proposal would reduce the yield from profits taxation from the \$3,060,000,000 proposed by the Treasury down to but \$2,470,000,000.

The committee would increase somewhat the excess profits tax, which some of the biggest corporations will not pay. But it would at the same time levy only a 40% normal tax and surtax on profits in place of the 55% tax proposed by the Treasury which all corporations would have to pay.

Under the committee proposal, some of the wealthiest corporations could evade paying the 94% excess profits tax altogether, since "excess profits" may be defined as only those in excess of past "average earnings." So a company which had a high pre-war profit rate could continue to maintain its tax-free status.

In lightening the tax burden on profits, the House committee is opening the way for increased pressure for sales taxation, to make up the necessary revenue.

Under a federal sales tax, Senator LaFollette has estimated, the tax burden would be almost four times as great on incomes under \$2,000, as compared with incomes over \$10,000.

In other words, the real news behind all the talk of a 94% excess profits tax, is that it hides a determined effort to ease up on war profits and shift much of the tax burden from them onto the shoulders of the lower-income groups.

The U. S. Treasury proposals do not go far enough in taxing excess profits, in the opinion of the CIO. But they are certainly preferable to the proposal of the House ways and means committee, since they would provide enough tax revenue from high profits to avoid any necessity for soak-the-public sales taxation.—The CIO News.

Divided We Fall

ELLIS E. JENSEN

India, hopelessly paralyzed by internal religious and cultural animosities, faces the ordeal of Japanese invasion disunited and unable to make effective resistance. The strength India could possess, were she united, is now lost to her because her people of differing religions cannot bring themselves to trust one another and co-operate as free and equal men. The Japanese war lords prize Indian disunity most highly, we may be sure.

Three other examples of the same tragic state of affairs come to mind: the religious and cultural conflicts in Yugoslavia which hastened the collapse of that state; the animosities which keep northern and southern Ireland apart; and the difficulties between the French and English Canadians.

The human species has learned through many sorrows that religious uniformity cannot be attained either by fiat or the use of the faggot and the rack. Therefore, the law of self-preservation requires that people of differing religions and cultures who inhabit together the same portion of the earth's surface find the principle of living together fruitfully and with justice for every group. If these principles are not found and applied, national paralysis, and indeed national suicide, can result.

Let us never forget how easily our own land may become divided and paralyzed should we allow our religious and cultural differences to loom greater in our minds than our common destiny as American citizens.

The most contemptible and dangerous enemy within our gates is not the saboteur of our factories and bridges, but the saboteur of our national unity.

SOVIET WOMEN OUTNUMBER MEN IN FACTORIES

MOSCOW, via London.—(ALN)—Though no official survey has been made since the February 17 decree mobilizing all able-bodied women for industrial labor, it is accepted opinion among Russian union officials that women are now a clear majority of workers in Soviet industry.

It was announced early in January that 45 per cent of the country's industrial work was being done by women. Even then Russia had the highest percentage of women in industry of any country in the world. Members of the Anglo-Soviet Trade Union Commission, back from their recent visit to British factories, report that about a third of Britain's labor force is women, a figure which is rapidly rising.

Equal Pay

Russia's women workers earn the same as men for similar work. There are rigid laws on the statute books forbidding wage discrimination on the basis of sex, and the unions see that the laws are enforced.

Since the German invasion there is no job that women are not doing. Women have always been employed on Soviet freighters, and the crew of one ship described recently in the Moscow press was made up of 50 sailors of whom 42 were women.

The equality of women on the job is exemplified in the membership of trade unions. The percentage of women on shop committees and local executive boards is the same as the percentage in industry.

CREATE FIRE HAZARDS

Insect outbreaks in forests are sometimes of more importance because of the fire menace they create than because of the value of the timber killed, says the U. S. department of agriculture. When destructive outbreaks of insects develop in forest types composed chiefly of one species of tree, a high percentage of the stand may be destroyed. These standing dead trees go down in the course of a few years making an almost impenetrable tangle of logs and tops.

Under proper conditions, says the Forest Service, a flash of lightning may set off the mass, resulting in a widespread conflagration almost impossible to fight. Past experience has shown that epidemics of the mountain pine beetle in lodgepole often have been followed by destructive fires.

Membership of the AFL Highest in History

Total dues-paid membership in the American Federation of Labor aggregated 5,441,592 as of April 30, 1942, Secretary-Treasurer George Meany reported.

This is the highest membership figure ever reached in the entire history of the Federation.

It represents a gain of 615,273 new members since Jan. 1 of this year.

When a woman's toe sticks out of her shoe she's fashionable. When a man's toe sticks out